

Декларация.

Вольность и независимость Яснѣйшей Республики Польской возбуждали всегда вниманіе и попеченіе всѣхъ ея сосѣдей. **ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО ИМПЕРАТРИЦА** Всероссийская присоединяя къ сему уваженію шоржеспвенныя и почныя свои обязательства съ оною Республикою, старалася еще и болѣе о неприкосновенномъ соблюденіи сихъ двухъ драгоцѣнныхъ свойствъ полипического ея бытія.

Они безпрерывныя и великодушныя старанія **ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВА**, плодъ любви **ЕЯ** къ правосудію и порядку вообще, равно какъ и доброжелательства и благоволенія **ЕЯ** къ народу, по одинакому своему происхожденію, по сходству языка и по разнымъ другимъ естественнымъ сношеніямъ съ народомъ скипетру **ЕЯ** подвластнымъ, вниманіе **ЕЯ** на себя обратившему, смѣсняли конечно честолюбіе и духъ господствованія шѣхъ, кои не довольствуясь удѣломъ власпи, государственнымъ узаконеніями имъ дозволенной, искали оную распространить съ ущербомъ самихъ сихъ законовъ. Сего ради ничто они не упустили, дабы съ одной стороны утомишь дѣяшельное попеченіе **ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ** о неприкосновенномъ сохраненіи правъ и преимуществъ знаменитой Польской націи, а съ другой оклеветашъ непорочность и благость **ЕЯ** намѣреній,

Declaracya.

Wolność y niepodległość Nayaśnieyszey Rzeczy Pospolitey Polskiej wzbudzała zawsze we wszystkich Jey sąsiadach pilną o nią troskliwość. **NAYIASNIEYSZA IMPERATOROWA**, caley Rusi, którą łączyli ieszcze do tego aktualne y formalne z Rzeczą Pospolitą związki, tym szczegulniey ieszcze znała się bydź obowiązana, mieć pilne baczenie na nieskażone zachowanie tych dwoch drogich własności, które składają Jey polityczną istotę.

Ta to stateczna y wspaniała o to troskliwość **NAYIASNIEYSZEY IMPERATOROWY** pochodząca rownie z miłości porządku y sprawiedliwości, iako tez z **JEY** dobrej chęci y zyczenia, dla tego narodu, ktorego y iednakowość pierwiastkowego początku, y ięzyk, y tyle innych naturalnych związkow z narodem ktoremu panuje, czynią go miłym w **JEY** oczach, nie dogodna zapewne była ambicji y duchowi panowania tych, którzy nie kontenei z tey części władzy którą prawa kraiowe im nadali, szukali Jey rozszerzenia z zgwalceniem tychze praw kraiowych. W tym widoku nic nie zaniedbali z iedney strony, czym by mogli **NAYIASNIEYSZEY IMPERATROWY** chęć ostudzić czynnego baczenia na całość praw y prerogatyw zacnego narodu Polskiego, z drugiey, czym by oczernić czystość y dobroczynność **JEY** Zamiarow, wystawiając ie we wszystkich zdarzeniach w tym znaczeniu, które wcale przeciwnym było **JEY** intenciom. Y w tym celu

представляя ихъ при всякомъ случаѣ въ видѣ имъ ошнюдь не сродномъ. Такииъ образомъ предупѣли они коварно преобразить въ умахъ непросвѣщенныхъ Акшб, коими Россія приняла на себя ручательство законной Конспитуудіи сей націи, въ пятоспное и уничижительное для нее иго, когда напрошивъ того знаишнѣише Государства, и между прочими *Германія*, не токмо не отвергали шаковые ручательства, но признали, искали и приняли ихъ яко швердѣишую ограду своихъ собшвенноспей и своей независимоспи. Сверхъ сего произшесшвіе не давно случившееся паче всѣхъ доводовъ, которые употребить можно, доказуетъ сколь шакое ручательство дѣишвишельно и нужно быше можетъ, и что безъ него Республика, ударами внушреннихъ своихъ враговъ низверженная, къ воспановленію своему чрезъ многомошное заспулненіе **ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВА ИМПЕРАТРИЦЫ** не имѣла бы предъ сою Монархинею инаго къ шому шшла, кромѣ единой **ЕЯ** дружбы и единого **ЕЯ** великодушія.

Между шѣмъ ободрясь удачнымъ разпроспраненіемъ всякихъ мечпаній и заблужденій въ нѣкошорой части націи, умыслившіе издавна ея порабошненіе и унишоженіе древней ея вольноспи, ожидали токмо удобнаго времени къ произведенію въ дѣишво пагубныхъ своихъ намѣреній. Таковимъ предшавилось имъ неожиданное нападеніе на Россію съ двухъ споронъ. Вскорѣ пошомъ собрался Сеймъ въ Варшавѣ. Всѣ воеводства въ наказахъ данныхъ земскимъ Посламъ предопредѣлили ему быше вольнымъ и обыкновен-

потрашили зрадне Akt przez ktoren Rosſia gwarantuje prawa y Konſtytucie prawne tego narodu, wyſtawić y wytłumaczyć iako cięzące y obelzywe iarżmo, kiedy naypotężniejsze Państwa, a między innemi Imperium Niemieckie, nie tylko nie odrzucały nigdy podobnych gwarancyi, ale onich sądzili, ſtarali się, y ie przyjmowały, iako fundament naymocniejszy ich własności, y ich niepodległości. Przekonywa wszakże o tym doſtateczniey niz wszystkie argumenta ſwieże zdarzenie, ile takowa gwarancia może być skuteczną y potrzebną, y że bez niey Rzecz Poſpolita uległszy pod ciofami domowych ſwych nieprzyjaciół, nie miała by ku ſwemu dzwignieniu się, do wdania się **NAVIASNIEYSZEY IMPERATOROWY** innych tytułow, iak tylko ſamą **JEY** przyiażi y ſamą **JEY** wspaniałość.

Osmieleni iednakże że się im udało tylu oamieniami y rozſiewanemi fałszywemi maxymami uludzić iakąs część narodu, ci, ktorzy zamyslali oddawna podbicie y zniszczenie iego zadawnionej wolności, nie czekali tylko pomysłnego momentu, do wykonania ſwych okropnych zamysłow, iakoz rozumieli go znałeć w czasie dwoch wojen, ktoremi Rosſia była za razem napastowana. W tym tedy ſamym czasie ſeym się zgromadził w Warszawie. Instrukcie wszystkich woiewodztw dane swoim Poślom, chciały go mieć wolnym y ordynaryunym; zmagła przemienił on się w

нымъ. Но внезапно превращенъ онъ въ Сеймъ сконфедерованный безъ всякой извѣстной или видимой причины. Актомъ Конфедераціи обнародованнымъ и всему свѣшу извѣстнымъ, означены были предметы, въ коихъ сія Конфедерація упражнялась предполагала. Главнѣйшіе изъ нихъ должны были состоять въ сохраненіи *вольнаго Республканскаго Правленія, въ удержаніи властей управляющихъ въ обыкновенныхъ ихъ должностяхъ и предѣлахъ и въ соблюденіи собственности Гражданскихъ*. Польской націи самой оспасается судить по слѣдствію и по постановленіямъ сего Сейма, koliko удался онъ отъ предъявленныхъ народной довѣренности предметовъ, замѣнивъ оныя другими явно имъ пропивными.

Не входя въ изчисленіе всего вопреки и въ нарушеніе законовъ и правъ Республики учиненнаго сконфедерованнымъ Сеймомъ, или лучше сказать господствующею въ немъ партією, довольно будетъ изъяснить, что похитя, смѣшавъ и присвоивъ себѣ всѣ власпи, копорыхъ совокупленіе въ одной рукѣ несовмѣстно съ Республканскими началами, употребилъ онъ во зло каждую изъ шѣхъ власпей самимъ пиранскимъ образомъ, продлилъ существованіе свое болѣе трехъ лѣтъ съ половиною, чему не находилъ ни одного примѣра въ лѣтописяхъ Польскихъ, и на послѣдокъ увѣнчалъ всѣ свои пагубныя предпріятія тѣмъ, что въ 3 день Маія 1791 года испровергнулъ до основанія зданіе правленія, подъ которымъ Республика чрезъполь много вѣки процвѣтала и благо-

Konfederacki, bez zadney przyczyny ani znanej ani pozorney. Akt Konfederacyi gdy został ogłoszonym, zawierał w sobie prace y objekta ktoremi się miał Sejm zatrudniać; pryncypalne bydź miały. Utrzymanie Rządu wolnego Republikantskiego, utrzymanie Magistratur w ich urzędowaniu y karbach, y utrzymanie własności obywatelow. Niechże sam narod Polski sądzi, iak daleko Sejm oddalił się od tych obiektow ktore podał zaufaniu publicznemu, przez działanie pozniejszye diametralnie przeciwne pierwszym.

Nie wchodząc tu w wyliczenie wszystkich nieprawności, y wszystkich nadwergzenia praw y całosci Rzeczy Pospolitey ktore ten Sejm konfederacki, a raczey Partia w nim panująca sobie pozwoliła, dosyć iest powiedzieć, że, przywłaszczwszy, zmieszawszy, y wcieliwszy w siebie wszystkie władze, ktorych połączenie w iednym ręku nie zgadza się nigdy z prawidłami Republikantskimi, użył sposobem nayokrutniejszym na złe kózdey z tych władzy, przedłużył przeciąg swoiey trwałosci więcey do piątej czwartej roku, przeciąg, ktorego przykładu w dzieiach Polskich nie maż, a nakoniec ukoronował wszystkie swe smutne zamiary, obaleniem aż do fundamentow w dniu iednym 3 Maia Roku 1791 całego gmachu Rządu, pod ktorym Rzecz Pospolita w pomyślności tyle wieków trwała, a na jego zwaliskach powstała Monarchia, ktora w swych nowych pra-

денствовала. Въ сей день она разрушилась и на ея развалинахъ воздвигнута Монархія, кошорая въ новыхъ законахъ изданныхъ будшо для ограниченія оной, кажетъ одни только противурчїя между ими самими, несходство съ старыми и совершенной во всемъ недостатокъ, не оставляя Полякамъ ниже тѣни той вольности и тѣхъ преимуществъ, къ коимъ они всегда столь ревнивыми себя показывали. Престоль, изъ избирательнаго, обращенъ былъ въ наследственный, и законъ благоразумїемъ предковъ ихъ уложенный и запрещающій при жизни Короля занимать выборомъ ему преемника, нарушенъ столь же дерзновенно, какъ и всѣ тѣ законы, кои обезпечивали незыблемую твердость Республики. Употребленные средства къ произведенію всѣхъ сихъ насилій, были имъ весьма сообразны. Въ день Государственной перемѣны, Дворъ и Палата Сеймовая, наполнены были Варшавскою чернїю, введены шуда вооруженные люди, и пушки выдвинуты изъ Арсенала на употребленіе тѣхъ, кои оказали бы сопротивление производимому въ дѣйство заговору. Артиллерійской полкъ и Литовская Гвардія собраны для подкрѣпленія черни, возбудили въ ней ярость противу тѣхъ, отъ которыхъ опасались сопротивления. Многихъ земскихъ Пословъ непоколебимо пребывающихъ въ патристическихъ своихъ правилахъ, угрожали лишеніемъ жизни. Между сими Калижской Посоль Сухоржевскій приближаясь къ самому смиренному виду къ подножію престола для напоминанія Королю о святости учиненной имъ прияти въ на-

wach przez ktore starano ją się niby ograniczyć, nie pokazuje tylko jednych drugim przeciwnictwo, niesłowność z dawnymi, y ich niedostateczność ze wszech miar zupełną, nie zostawia nawet Polakom próżnego wyobrażenia tey wolności, y tych prerogatyw, o które oni zawsze najtroskliwsi byli. Tron Polski z Elekcyjnego w dziedziczny przemieniono, y te prawo, które mądrość ich Przodków dyktowała, y które zabrania za życia Krola, zamyslać o obraniu Jego Następcy, było równie zuchwale zgwałcone jak wszystkie inne, które zapewniały trwałość nieustającą Rzeczy Pospolitey. Sposoby których użyto do dopełnienia tylu narzuceń, charakteryzowały ich gwałtowności, dnia Rewolucyi zamek y Izba Sejmowa napełnione były pospolstwem Warszawy, wprowadzono do niego lud uzbroiony, wytoczono z Arsenalu armaty, Regiment Artylleriey, y Gwardie Litewskie zrgomadzono do wsparcia pospolstwa, zapalczywość Jego pobudzono przeciwko osobom, których się lękano oppozycyi, wielu Posłom krorzy trwali w Patriotycznych swych sentymentach grożono utratą życia. Suchorzewski Poseł Kaliski czolgając się z pokorą do Tronu aby przypomniiał Krolowi świętość Jego przyśiąg, które wykonał na Pacta conventa, na ten węzeł święty y niemogący być rozwiązany, który go złączył z narodem, był nie miłosiernie nogami tłoczony, y wzgardą swego nieskazanego charakteru Representanta narodu, y z zgorzeniem każdego Polaka który ieszcze zupełnie nie utracił uczucia swego honoru, y swojej wolności. Y też to Revolucją tym sposobem udziałem starają się Jey naczelnicy udać za żądze y chęć wolną y zgodną narodu.

блюденія Пакшовъ Конвеншовъ, сего священнаго и неразрывнаго узла сопрягающаго его съ надією, безъ жалости попираемъ былъ ногами, не взирая на неприкосновенность сана его и къ великому соблазну всякаго Поляка не вовсе лишеннаго ощущеній своєю честью и своєю вольности. Такимъ по образомъ произведенную переменъ зачинщики ея покушающа представлявъ въ шакомъ видѣ, яко бы все по исполнилось по свободному и добровольному желанію народа!

Но сіи зачинщики, какъ бы не довольствуясь причиненными несчастному своему опечесыву во внутренности его бѣдспіями, искали еще всѣми способами навлечь ему оныя и изъ внѣ, поощряя его на распри и даже на явную войну съ Россією, древнею союзницею и лучшею и постояннѣйшею пріятельницею Республики и Націи Польской. Для отвращенія крайностей на копорья ГОСУДАРЬНЯ ИМПЕРАТРИЦА безпреспанно была вызываема, поспречно было все челоуѣколюбіе и особливо ша справедливостъ и прозорливостъ, съ каковыми ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО обыкла различать мнѣніе приспрасныхъ людей отъ мнѣнія общаго. Крашкое начертаніе дѣяній, докажетъ истинну сказаннаго.

По объявленіи Поршою Опшоманскою войны Россіи, Посолъ ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА подалъ записку Минисперсыву Республики не имѣвшей тогда Сейма для предувѣдомленія Ея о проходѣ Россійскихъ войскъ чрезъ области Польскія и для предложенія Ей о назначеніи въ ближайшихъ Воеводствахъ къ шѣмъ мѣстамъ, гдѣ сіи

Ale nie dosyc im bylo na tylu wewnetrznych kleskach ktore swey nieszczeliwey przynieśli oyczyźnie, starali się jeszcze ufilnie o to, aby na nią y zewnatrz sprowadzić, wprowadzając ją w zatargi, a nawet w otwartą woynę z Rossyą, dawną swą Aliantką, y najlepszą y naystatecznieyszą Przyziaciolką Rzeczy Pospolitey y narodu Polskiego; sama tylko Wielkomyślność IMPERATOROWY, a nadewszystko to, ta sprawiedliwość y doskonałość JEY swiatła którym rozeznac umie intencie intrygi, od intencyi generalnych, mogła wstrzymać te ostateczności, do ktorych ustawicznie pobudzana była. Wyłączenie zebrane czynności odkrycie iasnie prawde tego wniesienia.

Przy deklaracyi woyny, którą Porta Otomańska Rossyi wypowiedziała, Pofel wielki IMPERATOROWY oddał note Ministrom Rzeczy Pospolitey, w czasie międzyseymowym uprzedzając ich o przechodzie woysk Rossyiskich przez kraie Polskie, y proponując w poblizszych lokacyi tych woysk Woiewodztwach, Kommissarzy, z ktoremi by można ułożyć się, względem placu y przysposobie-

войски расположились должны сповали, Комиссаровъ, съ коими бы можно было условиться о поспавкѣ сѣсннхъ припасовъ и фуража и о плашежѣ за оныя. Все было разпоряжено и поспановлено дружелюбно и къ взаимной выгодѣ, не смощря на подущеніи недоброхощства кошорое начинало уже показывашся. Но когда собрался Сеймъ и предпріятіе о разрушеніи Республики, кошорое уже спало обнаруживашся, превозмогло надъ всеми уваженіями о сохраненіи Ея покоя виупреннаго и виѣшняго, шо не шолько швердо насполяли чшобъ Россійскія войска безъ изключенія и самаго малаго числа опредѣленнаго для спражи учрежденныхъ шамъ Магазейновъ, немедлѣнно выведены были изъ Польши, но и зашѣяны были всякія зашрудненія въ продовольшвіи Россійскихъ войскъ сѣсннми припасами возпреценіемъ заведенія новыхъ Магазейновъ и насполяніемъ чшобъ и спарые перевезены были за границы Республики. При семъ случаѣ Скарбовая Комиссія изъявила невмѣспное припшаніе о зборѣ вывозныхъ пошлинъ при переправѣ чрезъ Днѣспрѣ сѣ сихъ самыхъ Магазейновъ, сосшавленныхъ великимъ иждивеніемъ и къ великому прибышку обывашелей Польскихъ. Таковыя поспупки ни мало не сошвѣспсвующш шѣмъ уваженіямъ, какія должны взаимно наблюдать два сосѣдшвенныя Гусударшва сопряженныя свержъ шого друшбою и союзомъ. Обиды же всякаго рода чинимыя подданнымъ ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ, доведены были до шакой спепени, чшо нѣкошорые изъ нихъ находившіеся въ обласпяхъ Респу-

нія жывношци у фуразов, шало шѣ уршадzenie у улоzenie przyiacielskie z добrem Stron obydwuch, mimo бурзшчей шѣ неприязношци, которш иуз пошрзегаш можно было. Але иак только seym шѣ уформоваъ, у иак только проиект затраченія Rzeczy Pospolitey зачшинаіас шѣ иасншй оказываш, всешфкше заштановиеніа шѣ над zachowaniem swey wewnѣtrzney у zewnѣtrzney spokoinoшци przewazyъ, tak zaraz nie tylko зачшешо nazywшey nalegаш, aby woyska Rosyjskie nie wylaczашc nawet maъey liczby tych, ktore uformowanych pilnowашy Magazynow, na tych miaъt z granic Polskich ustayili, ale nad to wzniecano всешфкше sposoby przeszkod, do uprowidowania шѣ woysk w potrzebnш zywnoшc, nie pozwalашc залоzenia nowych Magazynow, у nalegашc o to, aby dawne przeniesione быъ за granice Rzeczy Pospolitey; z tego powodu Kommissia Skarbowa oшwiadчыла sprzeciwiашc шѣ wszelkiej шuszношци заданіе, aby сшо od tychze Magazynow wieszonych за granice na Dniestrze oшlacane быъ od tych Magazynow, ktore z takim kosztem Rosyi, у z takimi poъыtkami wъascielow Polskich skupowane быъ. Podobne kroki nie oшwiadашш tym wzglѣdom, ktore sobie winny два шастедзkie Paъstwa, zъczone nad to wѣzъlami przyiazni у sprzymierzeъstwa. Uciemіezenia wszelkiego rodzaju ktore wyrzщdzano poddanym IMPERATROWY, быъ tak daleko poшуніete, że niektorzy z nich znayduіас шѣ w Paъstwach Rzeczy Pospolitey за swoim handlem ktory na wierze Traktatow у Prawa narodow prowadzili, oшkarъeni zъosъwie быъ, iako by pobudzali Mieszkańcow kraiowych do buntu. Pod tym pretextem zabierani быъ у oшadzani w wіezieniach, шѣ dziowie wyznaczeni do ich шадu, nie znayduіас

блики по торговымъ своимъ дѣламъ, которые они производили подѣ покровительствомъ Тракшаповъ и народнаго права, коварно обвиняемы были въ поджиганіи жилищей къ буншу, и подѣ симъ предлогомъ захвачены и въ шюрму посажены. Судьи коимъ поручено произведеніе надѣ ними суда, не находя никакихъ слѣдовъ вводимаго на нихъ пресупленія, прибѣгали къ жестокимъ испязаніямъ для вынужденія отъ нихъ признанія, и по испорженіи онаго такимъ образомъ, безчеловѣчные сѣи судьи приговаривали ихъ къ казни, которая надѣ ними мучительски и исполнялась. Сей первой опылъ неправосудія, безчеловѣчія и люспости, открылъ пространное поле ко всякимъ розыскамъ, коимъ наипаче подвержены были жилища тѣхъ провинцій, гдѣ исповѣдывается Греческая православная вѣра неуніатская. Епископъ Переяславскій и Архимандритъ Слудскій, хотя подданный ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ, подпалъ сему гоненію. Не взирая на высокой въ духовенствѣ его санъ, не смотря на непорочность нравовъ и строгость правилъ его, возбимѣли на него подозрѣніе въ такихъ пресупленіяхъ, которые при всякомъ случаѣ выдумывашъ нужно было злобѣ и желанію, пишашъ произведенное сѣю волненіе; сѣи Архїерей былъ взятъ и отвезенъ въ Варшаву, гдѣ и по сѣе время содержится въ жестокой неволѣ. Народное право и въ самой сѣи столицѣ не больше уважено было относительно Министровъ **ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА**; ибо въ дерковъ ихъ, которая почитается принадлежащею къ самимъ занимаемымъ

жандного сладу выстѣпку который им задавано, мѣчучъ их на вымусzenie z nich wyznania mniemaney winy przed się wzięli, y tym sposobem wymusiwszy wyznanie, pełni okrucieństwa, wskazali ich na karę, którą nie ludzko wypełnić dopuścili. Ten pierwszy krok nie sprawedliwości, nieludzkości y okrucieństwa, otworzył drogę inkwiziciom wszelkiego rodzaju, które przyciskali najwięcej obywatelom tych Prowincyi, gdzie wyznają obrządek Religii prawowierney Greckiey nieziednoczoney. Biskup Pereiasławski y Opat Słucki chociaż poddany IMPERATOROWY, został rownie ofiarą tego przesladowania, mimo znakomitego stopnia, który w Duchowieństwie posiadają, mimo czystości obyczajow y surowości Jego prawideł, o występki (które stwarzać w każdym momencie złościwości y chęci pragnącej zamieszania, potrzeba było) był oczerniony, poymany y zaprowadzony do Warszawy, gdzie go dotąd w ciężkiej trzymają niewoli. Prawa narodu nie były swiętobliwiewie zachowane względem Ministrow IMPERATOROWY w famey Stolicy Państwa; gdy ich kaplica, która zdaie się składać część ich pałacu w którym mieszkaią, y która przez Herby Imperium Rosyiskiego zewnątrz na niey przybite, iaśnie pokazuje że iest miejscem uprzywilejowanym, zgwałconą była, y żołnierz Polski napadłszy na nią, gwałtem z niey wyrwał iednego z należących do obrządku tey kaplicy, dla stawienia go bez żadney przyczyny przed sądem, do ktorego cale nie należał. Sprawiedliwość, o którą Ministrowie Rosyjscy w tym razie dopominali się, była pod błahemi odmowiona im przyczynami, y iednym słowem nie tylko wszystkie Traktaty najsołenniejsze które wiążą Rosyją z Polską zgwałcone były y przestapione w

ими домамъ и которая по находящемуся снаружи Россійскому ИМПЕРАТОРСКОМУ Гербу, означала ясно привилегированное мѣсто, ворвались нѣсколько солдатъ Польскихъ и захвативъ шамъ церковника, повлекли его безъ всякой причины въ судъ, которому онъ ни мало не подлежишь. Требуемое Россійскимъ Миниспромъ за сіе удовлетвореніе отклонено было подъ самыми пушыми предложениями и однимъ словомъ сказашъ, не шокмо всѣ шоржесшвенные договоры соединявшіе Россію съ Польшею испровержены и нарушены въ главнѣйшихъ ихъ спашьяхъ, но вражда просперта до шого, что опсправлено было чрезвычайное Посольство въ Турцію, бывшую тогда въ опкрышой войнѣ съ Россією, для предложенія насупашельнаго союза прошивъ сей послѣдней Державы; чему Архивы Минисперіальныхъ переписокъ Варшавскаго Кабинета предспавяшъ яснѣйшіе докуменшы и доказательсшва. Даже должное уваженіе къ Особѣ и священному достоинству ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ наблюдаемо не было въ рѣчахъ говоренныхъ въ полномъ Сеймовомъ засѣданіи, и вмѣсто шого чтобъ уняшъ сіи безчистія какъ надлежало, Начальники партіи испровергнувшей законы и правленіе Республики, одобряли и похваляли оныя.

Малѣйшее изъ сихъ оскорбленій, не упоминая о шѣхъ, которыя умалчивающіяся для сокращенія сихъ доводовъ, доспашотно было бы къ оправданію и узаконенію предъ Богомъ и свѣшомъ шѣхъ мѣрѣ, каковыя ЕЯ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО упошребивъ бы рѣшилась

punktach naywiększey wagi, ale nad to zawziętość swoją do tego posunięto, że wyflano, extraordinaryine Poselstwo do Porty, w wojnie otwartey na ow czas będącey z Rossyą, ofiarując jey przymierze zaczepne, wymierzone iedynie przeciwko Rossyi, czego Archiwa Korrespondencyi ministerialnych Kabinetu Warszawskiego dowody iasne pokażą. Uszanowanie nawet winne Ofobie y dostoienshtwu tak znakomitewu IMPERATOROWY, zachowano nie było w głofach ktore na Sessiach mowiono feymowych, y zamiast pokromienia iak należalo tych płochych nieprzyswoitości, ofmielane y chwalone były przez naczelnikow Partyi, ktora wywrocila prawa y rząd Rzeczy Pospolitey.

Naymnieyza z tych uraz, nie wymieniając tych ktore się opuszczają aby nie przedłużać ich wywodu, iest dostateczną dla usprawiedliwienia przed Bogiem y obcemi Mocarstwami kroku, ktory by przedsięwzięła NAYIASNIEYSZA IMPERATOROWA, dla pozyskania nayswiętnieyszey satisfakcyi, ale by

къ доставленію себѣ должнаго и гласнаго удовлетворенія. Но ОНА опниудъ не въ помѣ намѣреніи указала извѣстивъ нынѣ сіи оскорбленіи. Свойственное ЕЙ правосудіе, не позволяетъ ЕЙ не различить всего Польскаго народа отъ единой изъ частей его, которая обманомъ получила его довѣренность, употребила ее во зло. ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО на противъ того, искренно убѣждена что большая часть націи не имѣла никакого участія во всемъ что сдѣлано въ Варшавѣ противъ ЕЯ и Республики, древней ЕЯ пріятельницы, а по тому и готова пожертвовашъ праведнымъ своимъ возчувствованіемъ надѣянню болѣе сообразному съ великодушными и миролюбивыми ЕЯ расположеніями, что собраніе новаго Сейма, загладивъ всѣ сіи обиды, послѣдую съ большею точностію предписаніямъ своихъ учредителей и Государственнымъ Кардинальнымъ и непрелѣннымъ законамъ, нежели наспоудій Сеймъ, когорой наруша всѣ оныя явнымъ образомъ, доказалъ собственною своею незаконностію сколь неправильны всѣ его дѣянтія, когорыя онъ совершилъ въ противность симъ законамъ.

Но хотя ЕЯ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО не желаетъ внимать глазу собственнаго своего мщенія, однакожь не можетъ не преклониться на прозвбы принесенныя ЕЙ отъ многихъ Поляковъ, между коими находихся не мало знаменитыхъ, сколь породю и самомъ ихъ въ Республикѣ, столь и Патриотическими добродѣтелями и способностію къ службѣ Государственной.

9

наимней не в тей мисли ie wystawić zamię. Sł. Sprawiedliwość JEY wrodzona nie pozwala JEY połączyć cały naród Polski, z iedną z tych jego częścią, która zaufanie jego więła sobie y zdradziła, y owszem przeciwnie, przekonana jest u siebie najmocniey, że większa jego liczba nie należy w żadnym sposobie do tego wszystkiego, co udziałano w Warszawie przeciwko niey y Rzeczy - Pospolitey JEY dawney przyjacielce. NAYIASNIEYSZA IMPERATOROWA gotowa jest poświęcić swoy gniew sprawiedliwy ktoren czuć winna nadziei, która czuley odpowiada JEY sentymentom wspaniałym y pragnącym pokoiu, że te wszystkie urażające Ją kroki, uyzsy poprawione przez zgromadzenie nowego seymu, wiernieyszego swoim instrukciom y prawom kardynalnym y niewzruszonym krajowym, niżeli był terazniejszy, który, zgwałciwszy ie wszystkie naywidoczniey, swoją własną nielegalnością wszystkie swoje naznaczył czynności, ktorych się dopuścił, z pogardą praw wszystkich.

Але jeżeli NAYIASNIEYSZA IMPERATOROWA nie chce słucać głosu własnych swych uraz, nie może iednakże bydz nie czułą na głos zażaleń, z ktoremi do niey się udała wielka liczba Polakow, między ktoremi znajduie się wielu, rownie znakomitych przez swe urodzenie y stopień ktoren posiadają w Rzeczy - Pospolitey, iak przez swe cnoty patriotyczne, y sposobność słuzenia swemu krajowi. Zapalenі gorliwością czystą

Горя числѣйшимъ и похвальнымъ усердіемъ о спасеніи отечества своего и на- ки о пріобрѣтеніи прежней вольности и независимости своей, согласились они между собою составить законную Конфедерацію, какъ единое дѣйствительное средство къ отвращенію бѣдствій причиненныхъ Націи незаконною и насильною Варшавскою Конфедераціею. На сей конецъ, просили они о подкрѣпленіи и вспоможеніи ГОСУДАРЬНЮ ИМПЕРАТРИЦУ, которая не усумнилась обнадежишь ихъ въ томъ и другомъ, слѣдуя съ своей стороны расположеніямъ дружбы и благоволенія своего къ Республикѣ, и почто исполняя обязательства своихъ съ Нею Трактаговъ.

Въ слѣдствіе сихъ обѣщаній, ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО повелѣла нѣкоторой части своихъ войскъ вступить въ области Республики. Они представушь тамъ яко дружественныя и для способствованія возстановленію правъ и преимуществъ Ея. Всѣмъ, которые примушь ихъ въ таковомъ видѣ, доставлены будутъ, сверхъ совершеннаго забвенія прошедшаго, всякія вспоможенія, личная безопасность и совершенное обезпеченіе ихъ собственности. ЕЯ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО надѣясь, что всякой благомыслящій Полякъ, прямо любящій свое отечество, приметъ въ надлежащей дѣльнѣ намѣренія ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВА и признаетъ что онъ будетъ защищать свое собственное дѣло, когда спанетъ искренно и усердно способствовать великодушнымъ подвигамъ, которые отъ НЕЯ употреблены будутъ по согласію со всѣми истинными

у chwalebna ratunku swojej oyczyzny y odzyskania dawney wolności y niepodległości, złączyli się z sobą ku zdziałaniu prawnej konfederacyi, iako szczegulnego y skutecznego lekarstwa, przeciwko nieszczęśliwosciom ktore Warszawska konfederacja nieprawna, y moc sobie nad prawa przywłaszczająca, pograżyla narod. Żądali na ten koniec wsparcia y pomocy IMPERATOROWY, która przyrzekła im pierwszē y drugie, będąc powodowaną do tego sentymentami przyazni y najlepszej chęci dla Rzeczy Pospolitey, dopelniając najmocniej wszystkich względem niej Traktatow.

Dla uskutecznienia więc tych przyrzeczeń, rozkazała NAYIASNIEYSZA IMPERATOROWA, części iedney swy h woysk, wuiść w kraie Rzeczy Pospolitey; wchodzą one, iako przyazni, dla uskutecznienia wspólnie dzieła, odrodzenia się Rzeczy Pospolitey w swoje prawa y prerogatywy. Wszyscy ci, ktorzy ie za takich uznają, doswiadzą, oprócz zapomnienia zupełnego przeszłych uraz wszystkiey pomocy, bezpieczenstwa dla swych ofob, y utwierdzenia w swoich własnościach; NAYIASNIEYSZA IMPERATOROWA podchlebia sobie, że kozdy dobry Polak, kochający prawdziwie swoją Oyczyzne będzie umiał cenić zamiary NAYIASNIEYSZEY IMPERATOROWY, y przekonać się u siebie, łączyć się sercem y duszą z wspaniałemi JEY uśiowaniami, ktore uzyte będą w spolnym porozumieniu się z prawdziwemi patriotami dla przywrocenia Rzeczy Pospolitey Je y wolności, prerogatyw y praw ktore pretendowana konfytucia 3 Maia Je y wydarła, iest

сынами опечества для возвращенія Республикѣ вольности, преимуществъ и законовъ, кои у Нея похишила незаконная Конспирудія з Маія. Естли нѣкоторые изъ нихъ усумняшя, по причинѣ нѣ присяги которую учинили они ошибкою, или которая испоргнуша отъ нихъ силою или обольщеніемъ, таковыя да размысляшъ, что одна священная и испинная естъ ша, которую клялись они соблюдать и защищать до послѣдней капли крови вольное и Республиканское правленіе, въ которомъ они родились, и что возобновленіемъ только сей прежней присяги, возмогушъ они загладить клятвопреступленіе, въ которое они впади учиненіемъ новой. Но естли сущущя люди, кои по ожесточенію своему въ ослѣпившемъ ихъ развратѣ спанушъ пропивившя благотворительнымъ видамъ ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА и патриотическимъ желаніямъ своихъ согражданъ, таковыя должны приписывать сами себѣ шѣ непріятности и бѣдствія, которымъ они подвержены будушъ, шоль справедливѣе, что отъ нихъ единственнo зависитъ избавившя отъ оныхъ скорымъ и искреннымъ раскаяніемъ.

Нижеподписавшійся чрезвычайный Посланникъ и Полномочный Министръ, на котораго возложено объявить о сихъ намѣренніяхъ ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА и о праведныхъ причинахъ ЕЯ къ тому побудившихъ, имѣетъ также повелѣніе пригласить почтенную Польскую Націю, дабы положила она все свое надѣяніе на великодушіе и безкорыстіе, коими руководствуется ЕЯ ВЕ-

то слуżyć вѣдному добру у интересови. Jezeli jest kto takowy który by rozumiał byдъ повинnością, wahać się z przyczyny przyięgi, którą, albo бѣдъ wykonać dopuści, albo siła у uludzenie wymogły, niech się nad tymъ zastanowią, że ta tylko przyięga jestъ świętą у prawdziwą, która ichъ wiąże utrzymywać у bronić swymъ życiemъ Rządъ wolny у Republikantcki, w którymъ się urodzili, у że powtorzyć dawne przyięgi, jestъ iedyny sposobъ nadgrozićъ krzywoprzyięstwo które świeżo popełnili. Ale jezeli są tacy, którzy zaslepieni uporemъ w swychъ przewrotnychъ prawidłachъ w które siebie wplatać dozwolili, przeciwie się będą chęciomъ добродziejnymъ IMPERATOROWY у chęciomъ patriotycznymъ ichъ współobywatelów, ci niechъ nie szczęściówъ у фуowości ktorey się exponują, na samychъ siebie winę kładą, tymъ sprawiedliwiey gdy od nichъ samychъ zależało uniknąć ichъ, przezъ прѣдки szczery żalъ у poprawę.

Niżej podpisany Posełъ extraordinaryny у Ministerъ Pełnomocny, mający zlecenie donieść о takowychъ zleceniachъ NAYIASNIEYSZEY IMPERATOROWY, у о справедлиwychъ побудkachъ ktore ją do tego determinowały, ma orazъ zlecenie, wezwać у zaprosićъ zacny народъ Polski, aby całe swoje zaufanie bezpiecznie złożyłъ w wspaniałości у nieinteresowaniu ktore powodująъ kroki NAYIASNIEYSZEY IMPERATOROWY, у

ЛИЧЕСТВО въ семъ подвигѣ и копорья побуждающѣ ЕЯ усердно желашъ видѣшь вскорѣ Республику паки ушвержденную въ основаніяхъ своихъ благоразсудительнымъ воспановленіемъ равновѣсія властей Ею управляющихъ, яко вѣрнѣйшимъ средствомъ къ прочному соблюденію внутренняго спокойствія, добраго сосѣдства и согласія со всѣми Ея Со-сѣдами. Дана въ Варшавѣ, *Мая* 7го дня 1792 года.

На подлинной подписано

Яковъ Булгаковъ.

ktore wzbudzią w niey nayżywsze pragnie- nie widzieć wkrótce utwierdzoną w swoich fundamentach Rzecz-Pospolitą, przez mądre mocy równoważność, iako naupewniejszy sposob trwałości, Jey spokoyności wewnętrzney, y związkow dobrego sąsiedstwa, y zgody z wszystkimi swemi Sąsiadami. Dana w Warszawie *Maja* 7^{go} dnia 1792 Roku.

Na oryginalne podpisano

Jakob Bulhakow.